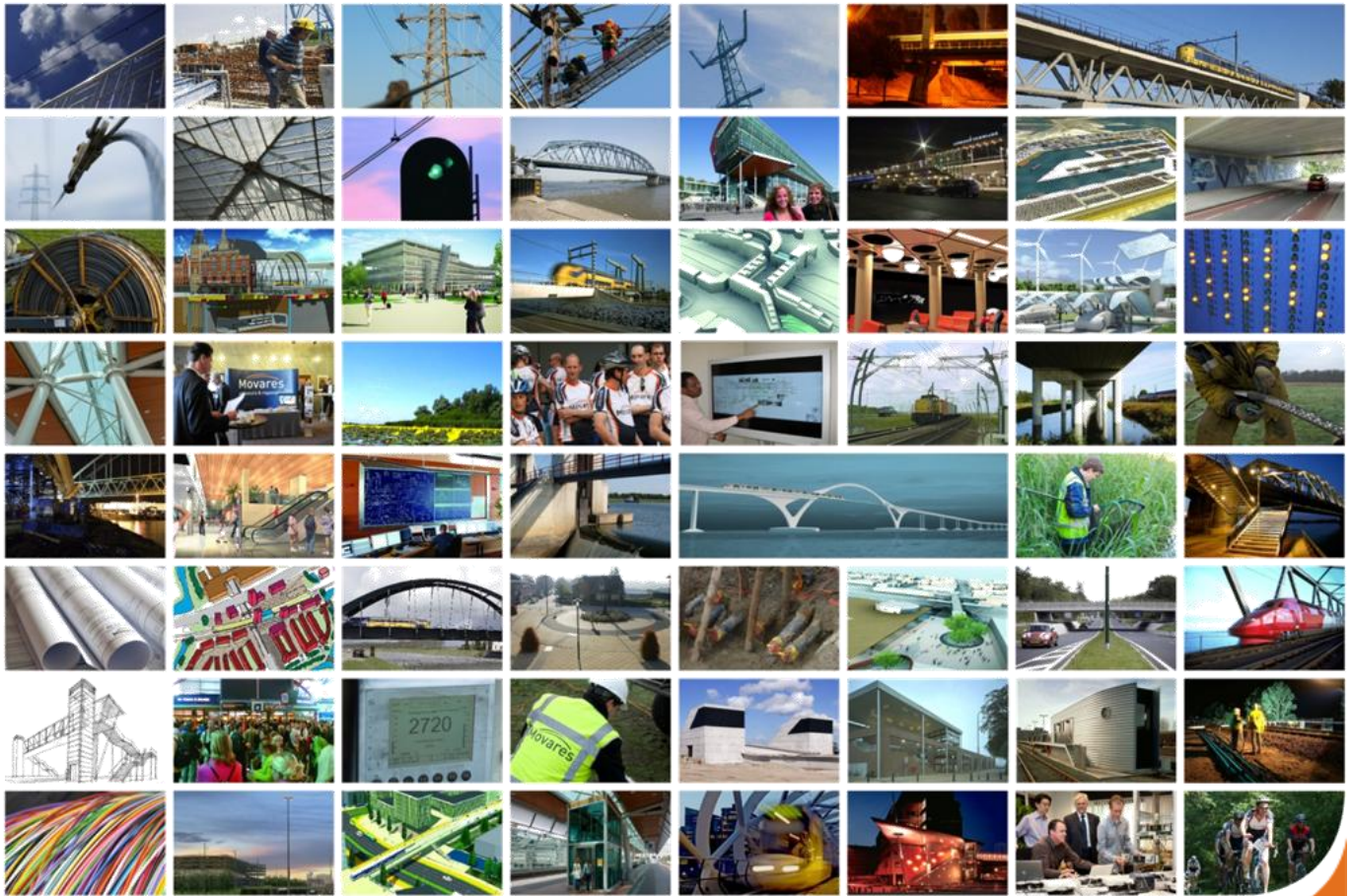

Versterken 150kV-net Haps - Boxmeer - Venray

Quickscan ecologie

5 februari 2018- Versie 1.0

Autorisatieblad

Versterken 150kV-net Haps - Boxmeer - Venray

Quicksan ecologie

	Naam	Akkoord	Datum
Opgesteld door	Gaag, DO van der	✓	5-02-2018
Gecontroleerd door	Kooij, CA van der	✓	5-02-2018
Vrijgegeven door	Arnold, WJ	✓	5-02-2018

Op dit autorisatieblad ontbreken de handtekeningen wegens de digitale verwerking van ons vrijgaveproces. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Versie historie

Versie	Naam	Datum	Korte toelichting
1.0	Versterken 150kV-net Haps – Boxmeer - Venray	05-02-2018	Eerste uitgegeven versie

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Wettelijk kader	3
1.3 Doel	3
2 Methode	5
2.1 Beschermd gebieden	5
2.2 <i>Beschermd soorten</i>	5
3 Locatie en activiteiten	7
3.1 Locatie	7
3.2 Activiteiten	11
4 Beschermd gebieden	12
4.1 Aanwezigheid beschermd gebieden	12
4.2 Effecten op beschermd gebieden	16
5 Beschermd soorten	18
5.1 Planten	18
5.2 Vogels	19
5.3 Grondgebonden zoogdieren	22
5.4 Vleermuizen	24
5.5 Reptielen	27
5.6 Amfibieën	29
5.7 Vissen	31
5.8 Ongewervelden	31
5.9 Samenvatting	32
6 Conclusies	33
6.1 Beschermd gebieden	33
6.2 Beschermd soorten	34
Bijlage I	Wet en regelgeving
	36
Wet natuurbescherming (WNB)	36
Beleid provincies	40
Colofon	42

Inleiding

1.1 Aanleiding

In de Elektriciteitswet is TenneT aangewezen als de netbeheerder voor het hoogspanningsnetwerk in Nederland. TenneT beheert het hoogspanningsnet in Nederland en in grote delen van Duitsland, in totaal meer dan 22.000 kilometer aan hoogspanningsverbindingen.

Over het hoogspanningsnetwerk wordt elektriciteit op 110.000 Volt (110kV) en hoger getransporteerd. Dit is nodig om een betrouwbare en ononderbroken levering van elektriciteit mogelijk te maken.

In Limburg wordt beperkt elektriciteit opgewekt. Om er voor te zorgen dat er voldoende elektriciteit beschikbaar is, moet er over het hoogspanningsnetwerk vooral stroom naar deze regio toe worden getransporteerd. Voor de toekomst zal de productie in dit deel van het net afnemen, zodat er meer aanvoer vanaf andere productielocaties nodig is. Het bestaande 150 kV-hoogspanningsnetwerk voldoet niet aan alle technische eisen om in deze toenemende behoefte te kunnen voorzien, en om bij verstoringen in de omgeving de leveringszekerheid te garanderen.

Om aan de technische eisen te voldoen, en om klaar te zijn voor de toekomstige situatie, is het voor TenneT noodzakelijk om het 150 kV-hoogspanningsnetwerk in Brabant en Limburg te versterken. Dit wordt onder meer gedaan door het doorvoeren van enkele wijzigingen ter hoogte van de hoogspanningsverbinding Haps-Boxmeer-Venray, gelegen in de gemeenten Boxmeer en Cuijk.

1.2 Wettelijk kader

Bij een dergelijke ruimtelijke ontwikkeling is het vanuit natuurwetgeving van belang om na te gaan of de werkzaamheden mogelijk effect hebben op beschermde natuurwaarden.

Het volgende wettelijk kader is gehanteerd:

- Wet natuurbescherming (beschermde soorten en beschermde gebieden);
- Provinciaal beleid, beschermde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 inwerking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet.

Zie voor uitleg over het wettelijk kader bijlage 1.

1.3 Doel

Het doel van de voorliggende quickscan is toetsing van de voorgenomen ingreep aan het wettelijk kader ten aanzien van natuur. Voorliggende rapportage betreft een quickscan waarmee een goede eerste indruk over de natuurwaarden in het onderzoeksgebied wordt verkregen. Er wordt duidelijkheid gegeven over eventuele vervolgstappen: is er aanvullend veldonderzoek nodig en is het nodig om een ontheffing of vergunning aan te vragen. Hierbij wordt ook de relatie gelegd met hoe omgegaan dient te worden met de Gedragscode Flora- en faunawet die opgesteld is voor werkzaamheden van TenneT met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling en inrichtingsprojecten.

Indien nodig wordt aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om

overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen of te verzachten (mitigerende maatregelen).

De quickscan behandelt de volgende vragen:

- Komen ter plaatse en in de omgeving van de geplande werkzaamheden beschermde soorten voor?
- Wat is het effect van het project op de beschermde soorten?
- Bevinden zich in de omgeving van de geplande werkzaamheden beschermde gebieden?
- Wat is het effect van het project op de beschermde gebieden?
- Is er eventueel aanvullend onderzoek nodig?
- Is er een ontheffing/vergunning nodig in het kader van de natuurwetgeving? En is hier vrijstelling voor vanuit de gedragscode.

2 Methode

Voor de quickscan ecologie zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- Beschrijving locatie en voorgenomen activiteiten (hfdst 3);
- Beschrijving nabijgelegen beschermde gebieden en effectbepaling van de voorgenomen ingreep op deze gebieden (hfdst 4);
- Bureaustudie, oriënterend veldbezoek, effectbepaling en vaststellen vervolgstappen ten aanzien van beschermde soorten. Deze stappen zijn per soortgroep doorlopen (hfdst 5);
- Opstellen conclusies (hfdst 6).

Voor deze quickscan is als uitgangspunt de volgende tekening gebruikt:
Overzichtstekening – Haps-Boxmeer-Venray (HBV) Tracé varianten 150 kV
kabelverbinding met tekeningnummer: D83-MBE-AU-1701518 (04-10-2017).

Hieronder wordt de gehanteerde methode voor de beschermde gebieden en beschermde soorten besproken:

2.1 Beschermde gebieden

Er is een bureauonderzoek naar beschermde gebieden uitgevoerd. Dit betreft Natura-2000 gebieden (beschermd door de Wet natuurbescherming) en gebieden behorende tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (provinciaal beleid).

Voor de effectbepaling is naast ruimtebeslag op beschermd gebied, ook gekeken naar mogelijke indirecte effecten als gevolg van bijvoorbeeld verstoring door geluid of licht. Bij Natura 2000-gebieden is tevens gekeken naar ‘externe werking’. Hierbij wordt naar indirecte effecten gekeken op beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied, ook als er geen sprake is van ruimtebeslag. Op basis van de effectbepaling is aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn. Hierbij wordt gedacht aan nader onderzoek, het aanvragen van een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming of het doorlopen van de ‘nee-tenzij procedure’ voor NNN gebied.

2.2 Beschermde soorten

Bureaustudie

Er is een inventarisatie gedaan naar bestaande verspreidingsgegevens van beschermde soorten flora en fauna, zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Ten aanzien van vogels zijn in de bureaustudie alleen soorten meegenomen die jaarrond zijn beschermd. Voor algemene broedvogels geldt de algemene verbodsbepaling dat nesten niet mogen worden vernietigd. Ook mogen vogels niet worden verstoord indien de storing van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Dit kan door werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd, uit te voeren buiten het broedseizoen. Door het nemen van deze maatregel is het niet nodig om alle vogelsoorten in beeld te hebben die mogelijk in het onderzoeksgebied kunnen broeden.

Voor de bureaustudie zijn de verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij zijn gegevens van de afgelopen 5 jaar rond het plangebied geraadpleegd.

Oriënterend veldbezoek

Er is op 19 december 2017 en op 18 januari 2018 door een ervaren veldecoloog een bezoek aan het plangebied gebracht. Hierbij is middels visuele inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren op en rond het plangebied.

De inspectie vond plaats zonder gebruik van hulpmiddelen (zoals boomcamera, batdetector, vallen). Tijdens de inspectie heeft ook een biotoopbeoordeling plaatsgevonden waarbij is gekeken naar aanwezige geschikte biotopen voor beschermde soorten.

Vanwege door ziektes besmette percelen binnen het plangebied is gewerkt volgens het: “Hygiëne protocol ter voorkoming van verspreiding bruinrot, aaltjes en knolcyperus, tracé Haps-Boxmeer-Venray” opgesteld door LievenseCSO Milieu B.V.. Dit hield in dat de ecooloog tijdens het eerste veldbezoek vanaf de openbare weg met behulp van verrekijker en camera met telelens een eerste inschatting heeft gemaakt van de impact van het plan op het gebied. Op dit moment zijn ook ecologisch interessante gebieden aangewezen waar aanvullend oriënterend onderzoek nodig is. Tijdens dit tweede veldbezoek is de ecooloog alleen via houtwallen naar de ecologisch interessante delen van het plangebied gelopen. Er is geen stap op de percelen gezet om besmetting te voorkomen. Voor iedere ecologisch interessante locatie heeft de ecooloog nieuwe (schone) laarzen en een nieuwe (schone) overall aangetrokken.

Effectbepaling beschermde soorten

Op basis van de gegevens uit de bureaustudie en het oriënterende veldbezoek heeft een beoordeling plaatsgevonden van de effecten van de voorgenomen ingreep op de beschermde natuurwaarden in (de omgeving van) het plangebied.

Vervolgstappen

Op basis van de effectbepaling zijn de vervolgstappen vastgesteld. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichtingsprojecten (zoals het aanleggen van nieuwe kabels) is door Tennet een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode opgesteld. Hierin is vastgesteld hoe om te gaan met effecten van werkzaamheden op de aanwezige flora en fauna. De gedragscode is opgesteld aan de hand van de Flora- en faunawet en is nog niet bijgewerkt naar aanleiding van het intreden van de Wet natuurbescherming. De gedragscode is nog steeds van toepassing, echter niet voor soorten die niet beschermd waren onder de Flora- en faunawet, maar wel onder de Wet natuurbescherming. Wanneer effecten op nieuwe beschermde soorten zich voor doen dienen aparte maatregelen getroffen te worden.

Naar aanleiding van de verwachte effecten wordt bepaald of aanvullend veldonderzoek moet worden uitgevoerd en welke maatregelen benodigd zijn.

3 Locatie en activiteiten

3.1 Locatie

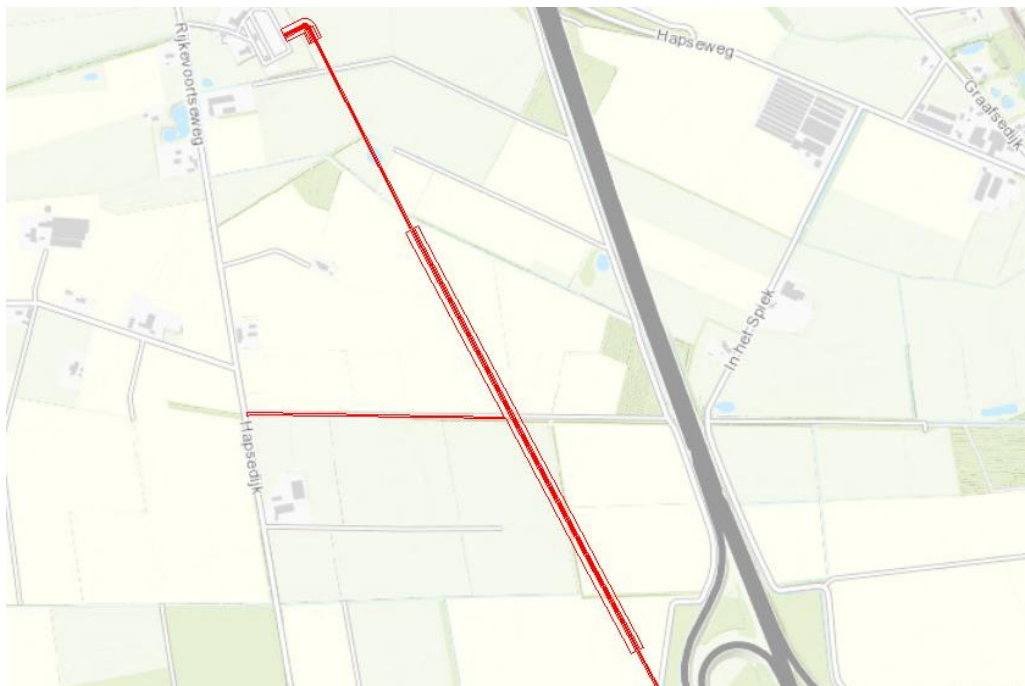
Het plangebied is gelegen in de omgeving van Haps tot omgeving Boxmeer in de provincie Noord-Brabant. De kabel zal gelegd worden door voornamelijk landbouwgrond parallel aan de A73 (figuur 1). Tussen de percelen landbouwgrond zijn houtopstanden, bermen, sloten en ruigte aanwezig.

Delen van het traject (de enkele lijn in figuur 2 en 3) worden geboord. De bredere stukken in figuur 2 en 3 geven aan waar werkterrein en open ontgraving zal plaatsvinden ten behoeve van de aanleg van de kabel en het starten van de boringen.

Foto 1 t/m 3 geven een impressie van het plangebied.

Figuur 1: Topografische kaart met het projectgebied inclusief werkterreinen in rood. Ingezoomde kaarten staan in figuur 2 en 3.

Figuur 2: Topografische kaart met het projectgebied inclusief werkterreinen in rood. Bij enkele lijnen wordt geboord. Bij bredere stukken komt werkterrein. Ingezoomd op noordelijke deel.

Figuur 3: Topografische kaart met het projectgebied inclusief werkterreinen in rood. Bij enkele lijnen wordt geboord. Bij bredere stukken komt werkterrein. Ingezoomd op zuidelijke deel.

Foto 1: Landbouwgrond met houtwallen.

Foto 2: Sloten toegankelijk voor amfibieën

Foto 3: Plassen in de omgeving van het plangebied.

3.2 Activiteiten

Ten behoeve van het project “Versterken 150 kV-net Haps-Boxmeer” wordt een ondergrondse kabelverbinding aangelegd tussen Haps en Boxmeer.

De volgende activiteiten zullen plaatsvinden in het plangebied:

- Afgravingen en aanleggen werkterreinen
- Boringen tussen werkterreinen (ondergronds)
- Kappen bomen binnen plangebied
- Dempen sloten

4 Beschermde gebieden

4.1 Aanwezigheid beschermde gebieden

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden nabij het plangebied. Vervolgens wordt ingegaan op mogelijke effecten van de voorgenomen ingreep op deze gebieden.

In figuur 4 en 5 is de ligging van de beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oefelter Meent bevindt zich op een afstand van ongeveer 4,3 kilometer en het Natura 2000-gebied Maasduinen bevindt zich op een afstand van ongeveer 5,2 kilometer (zie figuur 4).

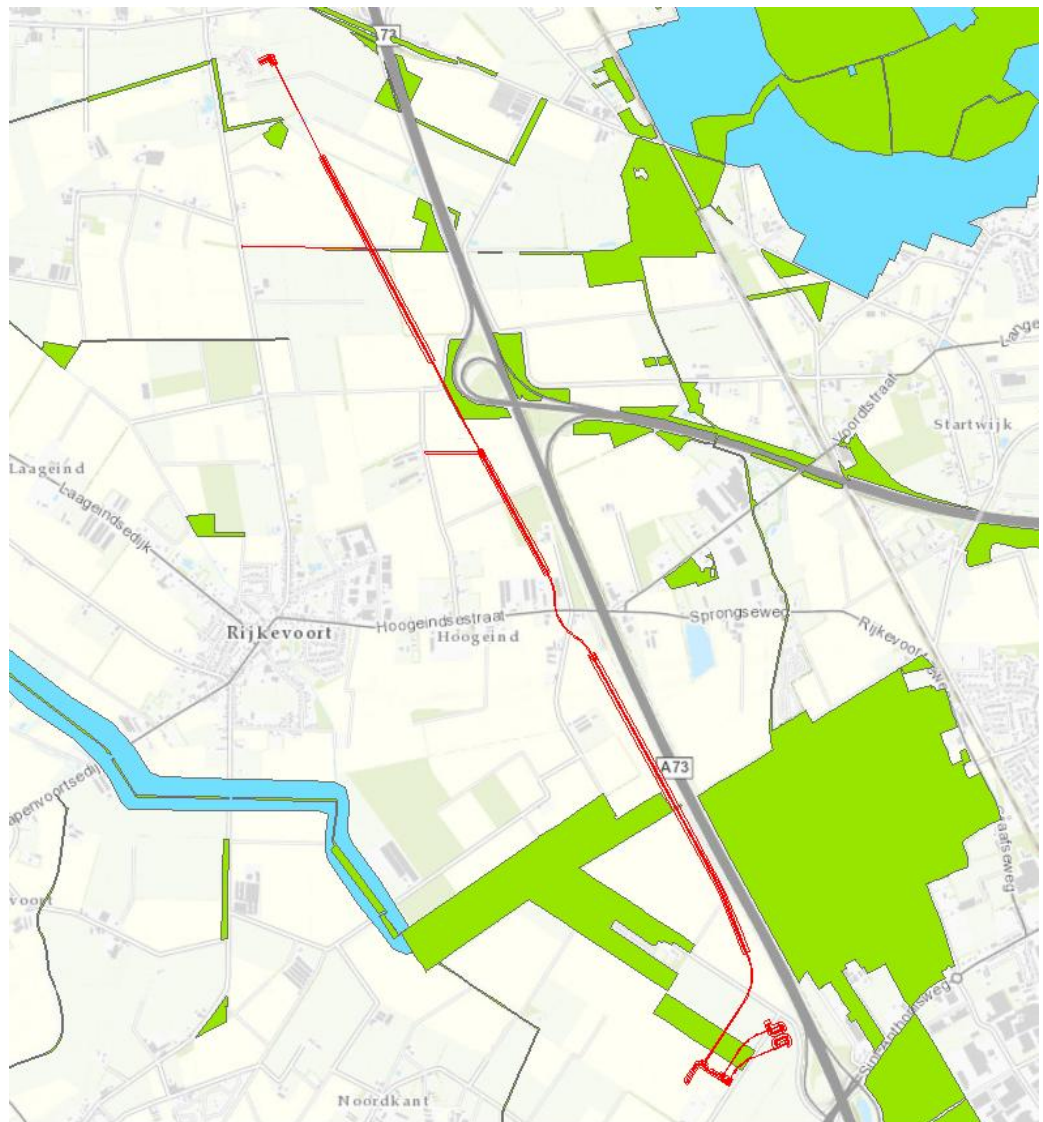

Figuur 4: De ligging van het projectgebied (rood) ten opzichte van de NNN (groen), groenblauwe mantel (blauw) en Natura 2000-gebied (groen gearceerd). (Bron: provincie Noord-Brabant, 31-01-2017).

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het tracé passeert enkele NNN-gebieden van de provincie Noord-Brabant (zie figuur 5). Een aantal NNN-gebieden wordt onderlangs gepasseerd middels een boring. Boringen zijn de enkele rode lijnen in figuur 5. Hier is geen sprake van fysiek ruimtebeslag.

Op twee locaties is wel sprake van fysiek ruimtebeslag op NNN-gebied. Dit is ter hoogte van werkterrein en open ontgraving ten behoeve van de aanleg van de kabel en het starten van de boringen (bredere rode delen in figuur 5). De twee locaties met fysiek ruimtebeslag op NNN-gebied zijn op ingezoomde kaarten weergegeven in figuur 6 en 7. De eerste plek met ruimtebeslag is gelegen tussen de Spiekweg en de Hapsedijk (figuur 6). Dit is de meest noordelijke plek. De tweede plek is in de buurt van de Sassekamp direct naast de A73 (figuur 7).

Figuur 5: De ligging van het projectgebied (rood) ten opzichte van de NNN (groen) en de groenblauwe mantel (blauw). (Bron: provincie Noord-Brabant, 31-01-2017).

Figuur 6: De ligging van het projectgebied (rood) ten opzichte van de NNN (groen), ingezoomd tussen de Spiekweg en de Hapsedijk (Bron: provincie Noord-Brabant, 31-01-2017). Hier is sprake van ruimtebeslag op NNN van ca. 260m².

Figuur 7: De ligging van het projectgebied (rood) ten opzichte van de NNN (groen), , ingezoomd in de buurt van de Sassekamp direct naast de A73 (Bron: provincie Noord-Brabant, 31-01-2017). Hier is sprake van ruimtebeslag op NNN van ca. 350m².

Natura 2000-gebieden

Er vindt geen ruimtebeslag op een Natura 2000-gebied plaats. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oefelter Meent bevindt zich op een afstand van ongeveer 4,3 kilometer.

Gezien de aard van de werkzaamheden, de ligging van het plangebied en de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied heeft op twee plekken ruimtebeslag op NNN gebied van de provincie Noord-Brabant. Deze locaties zijn weergegeven in figuur 6 en 7. Het gaat om ruimtebeslag van respectievelijk ca. 260m² en ca. 350m². Vanwege het verlies aan bomen op deze locaties is het effect van de werkzaamheden op het NNN niet volledig tijdelijk.

De bescherming van de NNN is door de provincie Noord-Brabant vastgelegd in de Verordening Ruimte 2014. Er zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van tijdelijk ruimtebeslag. Relevant is of er sprake is van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken. Als ecologische waarden en kenmerken gelden de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan. Indien de tijdelijke aantasting weer volledig kan worden hersteld, is er geen sprake van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken

De eerste plek met ruimtebeslag is gelegen tussen de Spiekweg en de Hapsedijk (figuur 6). Het NNN gebied heeft het beheertype N16.04 Vochtig bos met productie aangewezen gekregen. De werkzaamheden hebben een permanente aard vanwege de kap van bomen. Afstemming met de provincie Noord-Brabant is nodig over benodigde compensatie.

De tweede plek is in de buurt van de Sassekamp direct naast de A73 (figuur 7). Dit stuk NNN is aangewezen als beheertype N16.04 Vochtig bos met productie en is onderdeel van de ecologische verbindingszone Oploosche Molenbeek (Natuurbeheerplan Noord-Brabant). Het betreft namelijk een bomenrij die de twee zijden van de A73 verbinden voor voornamelijk vleermuizen. De werkzaamheden hebben een permanente aard vanwege de kap van bomen. Afstemming met de provincie Noord-Brabant is nodig over benodigde compensatie.

De Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant schrijft voor dat naar externe werking moet worden gekeken. In artikel 5.1 lid 6 is hierover opgenomen: Een bestemmingsplan dat is gelegen buiten de ecologische hoofdstructuur en dat leidt tot een aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van de ecologische hoofdstructuur door verstoring, strekt ertoe dat de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd overeenkomstig artikel 5.6 (compensatieregels).

Door uitstralend licht, trillingen en geluid dat wordt veroorzaakt door de werkzaamheden kan verstoring plaatsvinden op het NNN. In de eindsituatie zal het

gebied worden teruggebracht naar de originele staat (behalve eventueel gekapte bomen). Er wordt dan ook geen externe werking verwacht in de eindsituatie. Om de mogelijke effecten tijdens de werkzaamheden op voorhand te voorkomen kunnen bij realisatie onderstaande maatregelen worden getroffen:

- Bij realisatie dient verstoring van het nabijgelegen NNN-gebied te worden voorkomen door gebruikmaking van geluidarme werkmethoden en door te werken buiten het gevoelige broedseizoen;
- Bij realisatie dient verstoring van het nabijgelegen NNN-gebied te worden voorkomen door gebruikmaking van gerichte werkverlichting welke niet uitstraalt in het NNN-gebied.

5 Beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten er op basis van de bureaustudie en het oriënterend veldbezoek in en nabij het plangebied worden verwacht. Vervolgens wordt per soortgroep ingegaan op mogelijke effecten die door de werkzaamheden op kunnen optreden. Tot slot wordt per soortgroep aangegeven welke vervolgstappen er nodig zijn (zoals maatregelen, nader onderzoek of aanvraag ontheffing). Het hoofdstuk eindigt met een overzicht van de soorten waar binnen het plangebied rekening mee moet worden gehouden.

5.1 Planten

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten planten in (de omgeving van) het plangebied bekend.

Resultaten veldbezoek

Bij het veldonderzoek is gekeken naar het aanwezige biotoop en afgestorven plantdelen en kiemplanten. Het onderzoek is niet in de optimale periode uitgevoerd voor het waarnemen van beschermde planten.

Het biotoop in het plangebied is te typeren als relatief intensieve landbouwgrond en graslanden afgewisseld met houtwallen en sloten. De grond is relatief voedselrijk vanwege de landbouwgrond in de directe omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene soorten aangetroffen. Het grootste deel van het gebied is grasland en landbouwgrond. Er zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop worden binnen het plangebied geen plantensoorten verwacht die zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Effectbespreking en vervolgstappen

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde planten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop ook niet verwacht. Negatieve effecten op beschermde plantensoorten worden uitgesloten. Er zijn voor planten geen vervolgstappen nodig.

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de vogelsoorten met jaarrond beschermd nesten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het onderzoekgebied bekend zijn.

Tabel 1: Vogels met een jaarrond beschermd nest die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: NDFF).

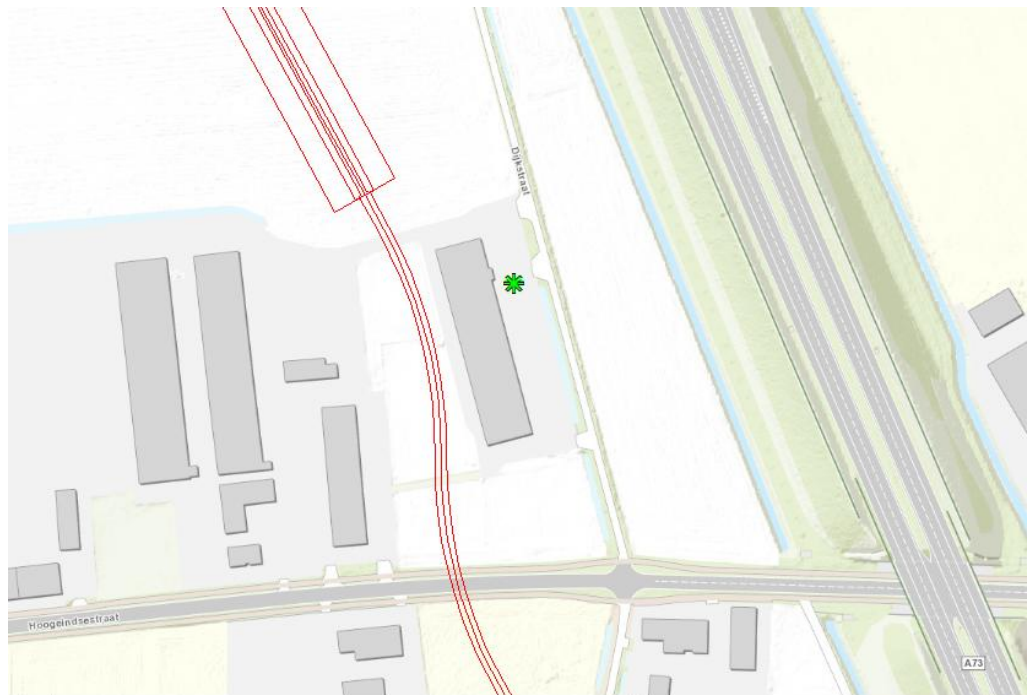
Soort	Categorie Wnb
Buizerd	V
Havik	V
Roek	V
Steenuil	V

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), V = vogels (artikel 3.1 Wnb), Andere = andere soorten beschermd volgens WNB (artikel 3.10 Wnb). Andere = soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.*

Resultaten veldbezoek

Het plangebied bestaat voor een groot deel uit landbouwgrond en grasland. Hier kunnen soorten als kievit, graspieper etc. broeden. De houtwallen tussen de percelen kunnen gebruikt worden door algemene broedvogels zoals merel, roodborst en winterkoning. De sloten tussen de percelen kunnen gebruikt worden als broedplek door bijvoorbeeld meerkoet en waterhoen.

Er zijn geen horsten aangetroffen in het plangebied of in de directe omgeving. Het is niet uit te sluiten dat horsten (grote nesten die gebruikt worden door grotere vogels, waaronder jaarrond beschermde roofvogels) aanwezig zijn in de bosgebieden in de omgeving. Ook is een roekenkolonie aanwezig in de bomen aan de Dijkstraat (figuur 8).

Figuur 8: Locatie van de roekenkolonie aangegeven met een groene asterisk. Plangebied is aangegeven met rood.

Effectbespreking en vervolgstappen

Binnen het projectgebied is geschikt broedbiotoop aanwezig voor algemene broedvogels. Indien binnen het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) vegetatie wordt verwijderd of bomen worden gekapt kan het zijn dat hiermee nesten worden vernield of zodanig worden verstoord dat nesten verloren gaan. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming.

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen binnen het plangebied. Er is wel een roekenkolonie aangetroffen op ca. 70 meter afstand van het werkterrein. De nesten van de roek zijn jaarrond beschermd. Wanneer gewerkt wordt tijdens het broedseizoen is verstoring op deze kolonie mogelijk.

Om effecten op broedende vogels te voorkomen zijn onderstaande maatregelen in de Gedragscode van Tennet opgenomen (zie figuur 9). Hierin wordt verwezen naar de natuurkalender. Deze is opgenomen in onderstaande figuur 10.

Er dient ter hoogte van de roekenkolonie buiten het broedseizoen te worden gewerkt. Omdat roekenkolonies ook buiten het broedseizoen worden gebruikt als verblijfplaats, dient de locatie van de kolonie ook buiten het broedseizoen zoveel mogelijk te worden ontzien.

Vogels	Werkzaamheden worden in beginsel gepland in een groen gemarkeerde periode (zie natuurkalender). In die situatie zijn er geen aanvullende voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet, tenzij er jaarrond beschermde nesten voorkomen. Werkzaamheden kunnen eveneens worden uitgevoerd in de oranje gemarkeerde periode als na vooronderzoek is gebleken dat zich geen broedende vogels op of rond het werkterrein bevinden. Werkzaamheden worden in beginsel niet uitgevoerd tijdens de rood gemarkeerde periode en uitsluitend als na vooronderzoek is gebleken dat zich geen broedende vogels op of rond het werkterrein bevinden. Aangetroffen broedende vogels, hun nesten en eieren dienen altijd te worden ontzien, ook buiten de genoemde broedperiode. Nesten uit de categorie 'jaarrond beschermde nesten' worden in beginsel niet weggehaald en niet beschadigd. Als de kans bestaat dat een nest uit de categorie 'jaarrond beschermde nesten' wordt vernietigd, wordt de in paragraaf 5.4 en bijlage 3 (jaarrond beschermd nesten) voorgeschreven werkwijze gevolgd. De werkwijze wordt door een ter zake kundige in een mitigatieplan vastgelegd. Het aanbrengen van preventieve maatregelen met betrekking tot nestbouw op risicovolle locaties is toegestaan, mits broedende vogels op dat moment ontbreken.
---------------	--

Figuur 9: Gedragscode voor het bouwen en aanpassen van hoogspanningsmasten en –leidingen. Onderdeel: Vogels (bron: uitsnede uit gedragscode Tennet).

Periode	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Soortgroep												
Vogels *												

Figuur 10: Natuurkalender voor het bouwen en aanpassen van hoogspanningsmasten en –leidingen. Onderdeel: Vogels (bron: uitsnede uit gedragscode Tennet).

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de beschermde grondgebonden zoogdieren weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het onderzoekgebied bekend zijn.

Tabel 3: Beschermde grondgebonden zoogdieren die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: NDFF).

Soort	Categorie Wnb
Bever	H
Bosmuis	A*
Bunzing	A
Das	A
Eekhoorn	A
Egel	A*
Haas	A*
Konijn	A*
Ree	A*
Rosse woelmuis	A*
Steenmarter	A
Veldmuis	A*
Vos	A*

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), V = vogels (artikel 3.1 Wnb), Andere = andere soorten beschermd volgens WNB (artikel 3.10 Wnb). Andere= soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.*

Resultaten veldbezoek

De werkterreinen in het plangebied bestaan voornamelijk uit landbouwgrond of grasland met tussengelegen houtwallen en sloten. Het gebied is uitermate geschikt voor grondgebonden zoogdieren. De gevarieerde omgeving van open land met ruige bermen, houtwallen en takkenrillen is geschikt leefgebied voor algemene soorten grondgebonden zoogdieren, zoals egel, haas en veldmuis, maar ook voor streng beschermde soorten zoals wezel, hermelijn en bunzing. In het plangebied en in de directe omgeving zijn geen dassen of sporen van dassen waargenomen. De houtwallen in het plangebied zijn echter wel geschikt als functioneel leefgebied voor de das.

Er zijn geen eekhoorn nesten aangetroffen. Het plangebied kan wel als foerageergebied worden gebruikt. Er zijn echter ruim voldoende alternatieven in de omgeving.

Effectbespreking en vervolgstappen

Het plangebied is geschikt voor algemene soorten grondgebonden zoogdieren (waarvoor binnen de Noord-Brabant een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling), zoals de egel, haas en veldmuis. Deze dieren kunnen door de werkzaamheden worden verstoord.

Voor algemene soorten als egel, haas en veldmuis geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten. Wel moet rekening worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11). Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd vanaf één kant uit te voeren zodat aanwezige dieren in de gelegenheid zijn om te vluchten.

Het plangebied is niet cruciaal voor eventuele dassen die kunnen voorkomen in de omgeving. Het kan echter wel een looproute en foerageergebied zijn. Echter zijn er geen wissels aangetroffen. De open ontgraving dient afgezet te worden zodat eventueel voorbijkomende dassen (of andere dieren) niet in de ontgraving terecht komen. Vanwege de tijdelijke aard zijn vervolgstappen niet nodig.

Er zijn geen eekhoorn nesten aangetroffen. het plangebied kan wel als foerageergebied worden gebruikt. Er zijn echter ruim voldoende alternatieven in de omgeving. Vervolgstappen voor de eekhoorn zijn daarom niet nodig.

In het geval van de streng beschermde wezel, hermelijn en bunzing zijn twee werkwijzen mogelijk.

Nader onderzoek en indien nodig ontheffingaanvraag

Om duidelijkheid te verkrijgen over de aanwezigheid van kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd naar vaste verblijfplaatsen. Dit wordt uitgevoerd conform de handreiking kleine marterachtigen van de provincie Noord-Brabant. Wanneer wezel, hermelijn of bunzing wordt aangetroffen is een ontheffing nodig op de Wet natuurbescherming. In de ontheffingaanvraag worden mitigerende maatregelen beschreven om effecten te verminderen/voorkomen. De provincie Noord-Brabant werkt met positieve afwijzingen op ontheffingsaanvragen. Dit betekent dat door goede maatregelen te nemen tijdens de werkzaamheden de provincie de ontheffingaanvraag positief afwijst.

Eventuele alternatieve werkwijze

Voor de voortgang van het project kan eventueel worden gekozen effecten op kleine marterachtigen te voorkomen door het nemen van maatregelen. Dit zijn maatregelen waarbij ten allen tijde functioneel leefgebied aanwezig is. Dit betekent o.a.: voorafgaand aan de werkzaamheden alternatief leefgebied/verblijfplaatsen creëren, werken buiten de gevoelige periode en takkenmateriaal e.d. bewaren en weer terug plaatsen nadat de werkzaamheden zijn afgerond. Bij het treffen van voldoende mitigerende maatregelen om verstoring en doden van individuen tijdens de uitvoering te voorkomen, wordt voorkomen dat er een verbod wordt overtreden. Er is dan bij de provincie Noord- Brabant geen ontheffing nodig. De provincie zegt hierover:

U heeft geen ontheffing nodig als:

.....Als er wel beschermde soorten aanwezig zijn, u met een onderbouwing kunt aantonen dat u door uw genomen maatregelen het verbod niet overtreedt. Bijvoorbeeld op basis van ecologisch onderzoek en via maatregelen uit de kennisdocumenten. (http://www.brabant.nl/applicaties/producten/wet_natuurbescherming_ontheffing_beschermde_soorten_16411.aspx).

Er kan dan mogelijk voor worden gekozen om de maatregelen te nemen zonder nader onderzoek.

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de beschermde vleermuizen weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het onderzoekgebied bekend zijn.

Tabel 4: Beschermde vleermuizen die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: NDFF).

Soort	Categorie Wnb
Gewone dwergvleermuis	H

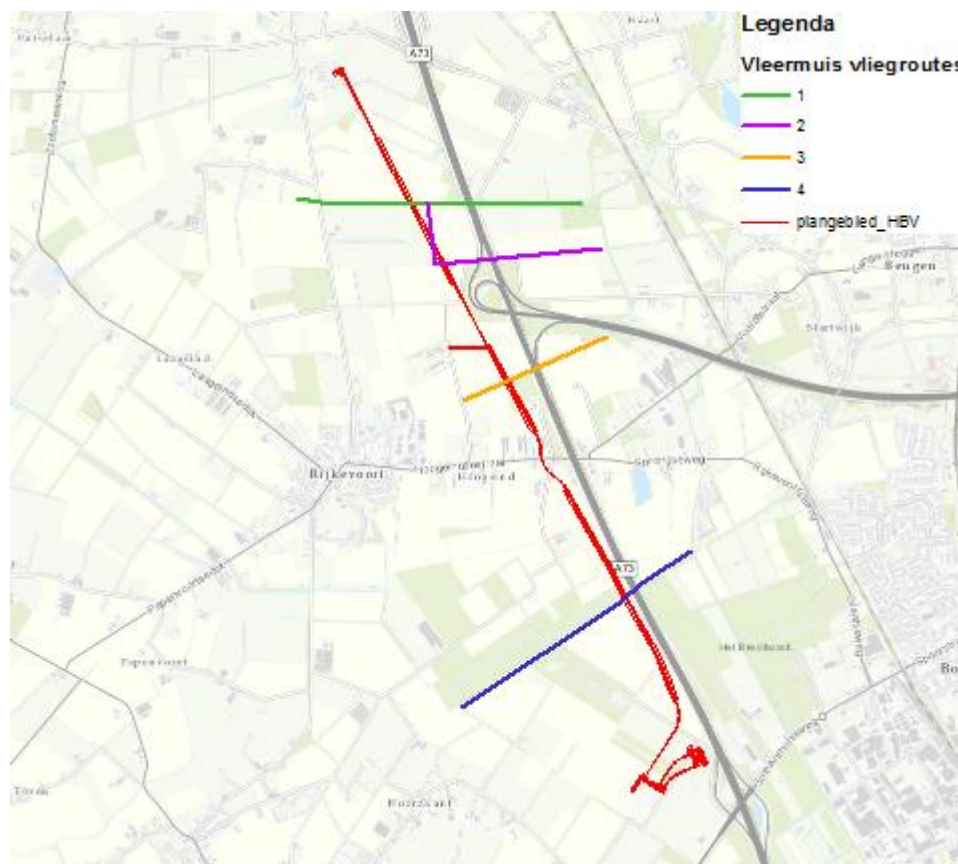
Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), V = vogels (artikel 3.1 Wnb), Andere = andere soorten beschermd volgens WNB (artikel 3.10 Wnb). Andere= soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.*

Resultaten veldbezoek*Verblijfplaatsen*

Er zijn binnen het plangebied geen gebouwen of bomen aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. In de omgeving zijn wel bomen aangetroffen die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats. Deze worden echter niet geraakt door de geplande werkzaamheden.

Vliegroutes

Er zijn binnen en rond het plangebied meerdere potentiële vliegroutes aanwezig. Er zijn 4 potentiële vliegroutes die mogelijk essentieel zijn voor vleermuizen en effect kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Deze zijn aangegeven in figuur 11.

Figuur 11: Plangebied met potentieel essentiële vliegroutes van vleermuizen.

Vliegroute 1 en 2 bestaan beide uit een bomenrij die als alternatief voor elkaar kunnen dienen. Beide potentiële routes worden echter aangetast door de werkzaamheden.

Vliegroute 3 bestaat uit een bomenrij die aansluit op een bomenrij aan de overzijde van de A73.

Vliegroute 4 bestaat uit een bomenrij die aansluit op een bomenrij aan de overzijde van de A73. Deze vliegroute is aanvullend ook onderdeel van een door de provincie Noord-Brabant aangewezen ecologische verbindingszone.

Voerageergebieden

Er is binnen het plangebied voerageergebied aanwezig. Het gaat vooral om de houtwallen tussen de landbouw percelen. Er zijn echter voldoende alternatieve voerageergebieden in de omgeving aanwezig. Denk hierbij aan de bosgebieden en de aangelegde plassen water zoals in foto 3. Het gaat daarom niet om een essentieel voerageergebied.

Effectbespreking en vervolgstappen

Verblijfplaatsen

Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen in het plangebied. In de omgeving zijn wel potentiële verblijfplaatsen aanwezig in de vorm van huizen met dakpannen en bosgebied met bomen met gaten. Deze verblijfplaatsen in de omgeving worden echter niet geraakt door de geplande werkzaamheden. Er zijn geen vervolgstappen nodig ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Vliegroutes

Er zijn binnen en rond het plangebied meerdere potentiële vliegroutes aanwezig. Er zijn 4 potentiële vliegroutes die mogelijk essentieel zijn voor vleermuizen en effect kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Indien bomen worden gekapt uit de bomenrij die deze potentieel essentiële vliegroute vormen, wordt de route onderbroken en daardoor de vleermuizen verstoord. Ook kan verlichting bij het werken in het donker verstoring veroorzaken voor passerende vleermuizen.

Er dient nader onderzoek plaats te vinden naar vliegroutes van vleermuizen om te bepalen of de vliegroutes essentieel geacht dienen te worden. Indien de vliegroutes gebruikt worden door vleermuizen en er bomen tussenuit worden gekapt dient aan de gedragscode van Tennet gehouden te worden. Een uitsnede uit de gedragscode ten aanzien van vleermuizen is hieronder opgenomen.

In alle gevallen dient de werkstrook te worden onderzocht op het voorkomen van kraam-, paar-, of winterverblijven van **vleermuizen**. Indien dergelijke verblijven aanwezig zijn, wordt in overleg met een ter zake kundige een ecologisch protocol opgesteld om schade zoveel mogelijk te voorkomen. Ook aantasting van foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen wordt vermeden. De wijze waarop wordt uitgewerkt in het ecologisch protocol. Waar schade onvermijdelijk is, wordt het ecologisch protocol door een ter zake kundige uitgebreid tot een mitigatieplan en wordt bovendien een ontheffing aangevraagd. Uitvoering van de werkzaamheden in de oranje gemarkeerde periode heeft de voorkeur, maar dient in het mitigatieplan nader te worden gespecificeerd.

Figuur 12: Gedragscode voor het rooien van bomen en struiken. Onderdeel: zoogdieren (vleermuizen) (bron: uitsnede uit gedragscode Tennet).

Wanneer aangetoond wordt dat de bomenrij van essentieel belang is voor de vleermuizen in het gebied en effecten niet kunnen worden voorkomen, is ontheffing vanuit de Wet natuurbescherming nodig.

Foerageergebieden

De houtwallen tussen de landbouw percelen kunnen gebruikt worden als foerageergebied door vleermuizen. Wanneer hier bomen van worden gekapt gaat er foerageergebied (tijdelijk) verloren. Ook kan verlichting bij het werken in het donker verstoring veroorzaken voor vleermuizen. Er zijn echter voldoende alternatieve foerageergebieden in de omgeving aanwezig. De houtwallen kunnen daarom als niet essentieel geacht worden. Er is daarom geen aanvullend onderzoek nodig naar foerageergebieden.

Wel dienen volgens de Gedragscode van Tennet maatregelen getroffen te worden voor de niet essentiële foerageergebieden in het plangebied. Deze maatregelen worden verwerkt in een ecologisch werkprotocol. De volgende maatregelen zijn opgenomen in de gedragscode:

Als uit het vooronderzoek is gebleken dat de directe omgeving van de hoogspanningsmasten door vleermuizen worden gebruikt, worden de werkzaamheden in beginsel geheel bij daglicht uitgevoerd, om verstoring van vleermuizen te voorkomen.

Als er zwaarwegende redenen zijn om 's nachts of in de schemering te werken, dan dient de lichtbron te worden voorzien van een afschermende kap. Deze kap dient te voorkomen dat het licht uitstraalt naar de omgeving en daarmee verstoring van het leefgebied van vleermuizen veroorzaakt. Deze maatregel is niet nodig gedurende maanden november t/m februari, als de vleermuizen zich in rust in hun winterverblijven bevinden.

Figuur 13: Gedragscode voor het bouwen en aanpassen van hoogspanningsmasten en -leidingen. Onderdeel: Zoogdieren (bron: uitsnede uit Gedragscode Tennet).

5.5 Reptielen

Resultaten bureaustudie

Uit verspreidingsgegevens is af te leiden dat de gladde slang en levendbarende hagedis in het gebied voor kunnen komen. Ook de hazelworm kan in het gebied voorkomen.

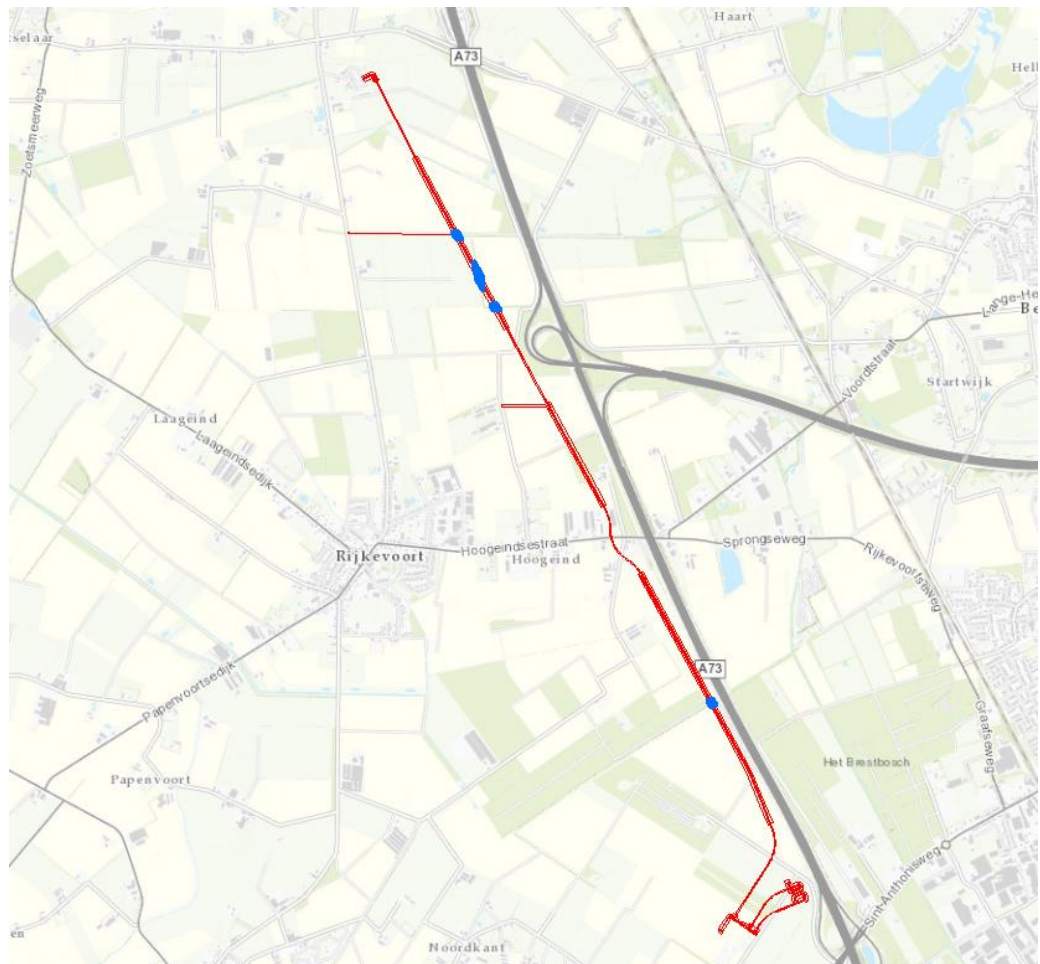
Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen waargenomen. Bureaustudie wijst uit dat de gladde slang en levendbarende hagedis in het gebied kunnen voorkomen. Het biotoop waar deze soorten de voorkeur voor hebben komt echter niet overeen met het biotoop in het plangebied. Deze soorten hebben droge heide gebieden afgewisseld met bos of struikgewas nodig. Het plangebied en de omgeving hiervan is echter vrij nat en bestaat voornamelijk uit gras. Ook is er geen heide te vinden in de wijde omgeving. Deze soorten kunnen daarom worden uitgesloten. Het terrein is wel geschikt habitat voor de ringslang. De ringslang is echter in de wijde omgeving niet bekend (verspreidingskaart Ravon). Ook deze kan daarom worden uitgesloten.

Het plangebied bestaat uit veel overgangen tussen houtopstanden, struiken en bermen. Dit is ideaal terrein voor het voorkomen van de hazelworm.

Effectbespreking en vervolgstappen

Er is biotoop aanwezig in en rond het plangebied welke geschikt is voor de hazelworm. Het effect van de werkzaamheden zal zich beperken tot de houtwallen in het plangebied (zie figuur 14). Wanneer hier bomen worden gekapt en wordt gegraven zal leefgebied verloren gaan. Voor de rest van het plangebied worden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden geen effecten op de hazelworm verwacht omdat deze te ver verwijderd zijn van de houtopstanden en ruigtes die de hazelworm prefereert.

Figuur 14: Mogelijk geschikt biotoop voor de hazelworm (blauw) binnen het plangebied (rood).

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar het voorkomen van de hazelworm binnen het plangebied. De hazelworm wordt uitsluitend genoemd onder bestendig beheer en onderhoud in de gedragscode van Tennet. Wanneer aanvullend onderzoek aantoont dat de hazelworm voorkomt in het plangebied is een ontheffing nodig op de Wet natuurbescherming en zullen maatregelen beschreven worden in een ecologisch werkprotocol. Aanvullend hierop dienen takken en andere ruigte elementen die verwijderd worden na de werkzaamheden teruggeplaatst te worden om eventueel leefgebied van hazelwormen uit de omgeving niet permanent te vernietigen.

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de beschermde amfibieën weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het onderzoeksgebied bekend zijn.

Tabel 5: Beschermde amfibieën die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: NDFE).

Soort	Categorie Wnb
Bruine kikker	A*
Gewone pad	A*

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), V = vogels (artikel 3.1 Wnb), Andere = andere soorten beschermd volgens WNB (artikel 3.10 Wnb). Andere = soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.*

Resultaten veldbezoek

Er zijn binnen het plangebied enkele sloten aanwezig. In de omgeving zijn ook nog enkele aangelegde plassen water te vinden. De sloten zijn geschikt als leefgebied voor algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad, maar ook voor streng beschermde soorten zoals heikikker, poelkikker en rugstreeppad. In de plassen in de omgeving kunnen ook alpenwatersalamanders voorkomen.

Effectbespreking en vervolgstappen

Er worden algemene soorten amfibieën verwacht in de sloten, bermen en houtwallen. Wanneer gegraven wordt en sloten gedempt worden kunnen deze soorten verstoord worden en kan leefgebied verloren gaan.

Er is biotoop aanwezig van de strenger beschermde heikikker, poelkikker en rugstreeppad binnen het plangebied. Indien water wordt gedempt dient aanvullend onderzoek naar deze soorten te worden gedaan. Wanneer de plassen in de omgeving worden ontzien is aanvullend onderzoek naar de alpenwatersalamander niet nodig. De gedragscode van Tennet zegt het volgende over het dempen van sloten bij aanwezigheid van beschermde soorten (zie figuur 15):

Slootdempingen worden in beginsel uitgevoerd in de groen gemarkeerde periode (zie natuurkalender), tenzij uit voorafgaand onderzoek is gebleken dat zich ter plaatse geen amfibieën van tabel 2 of 3 bevinden. Als tabel 2- en 3-soorten ontbreken, is er geen beperking aan de periode, tenzij er op de watergang ijs ligt (algemene zorgplicht).

Als tabel 2- of 3-soorten wel aanwezig zijn kunnen werkzaamheden eveneens worden uitgevoerd in de oranje gemarkeerde periode tenzij er op de watergang ijs ligt.

Op plaatsen waar tabel 2- of 3-soorten voorkomen worden werkzaamheden niet in de rood gemarkeerde periode uitgevoerd.

Dempingen dienen te worden uitgevoerd in de richting van open water, zodat aanwezige amfibieën kunnen ontsnappen. Als amfibieën door de werkzaamheden dreigen te worden ingesloten, dienen de aanwezige dieren in een te dempen watergang op de volgende wijze worden weggevangen: de gevangen exemplaren worden direct overgezet in een andere watergang, in een geschikt biotoop, en in hetzelfde watersysteem waar de dieren zijn gevangen.

Als geen geschikt open water beschikbaar is, moet voorafgaand aan het dempen in de directe omgeving tijdig nieuw geschikt water worden gemaakt. Dit nieuwe water moet functioneren voor een vergelijkbaar aantal amfibieën zoals die aanwezig waren voor het dempen. Indien slechts een gering aantal individuen van de betreffende soort wordt aangetroffen, en de soort komt in grote aantallen voor in de directe omgeving, kan worden volstaan met kwaliteitsverbetering van bestaande wateren. Als een tabel-3 soort voorkomt, wordt voor deze soort door een ter zake kundige een mitigatieplan opgesteld. In het mitigatieplan dienen maatregelen te worden opgenomen die de gunstige staat van instandhouding van de soort kunnen waarborgen.

Indien bij de werkzaamheden niet aan bovenstaande eisen kan worden voldaan, is een ontheffing noodzakelijk.

Figuur 15: Gedragscode voor het dempen van watergangen. Onderdeel: amfibieën (bron: uitsnede uit Gedragscode Tennet).

Periode	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Soorten groep												
Amfibieën (tabel 2 of 3*)												

Figuur 16: Natuurkalender voor het dempen van watergangen. Onderdeel: Amfibieën (bron: uitsnede uit gedragscode Tennet).

Wanneer beschermde soorten aangetoond worden zullen de standaard maatregelen uit de gedragscode voldoende zijn om de amfibieën te beschermen. Dit vanwege de relatief kleine ingreep op de sloot en de tijdelijke aard van het dempen.

Er zijn ook algemene soorten amfibieën aanwezig binnen het plangebied. Voor algemene soorten als bruine kikker en gewone pad geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten. Wel moet rekening worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11). Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden waarbij gegraven of sloten worden gedempt, vanaf één kant uit te voeren zodat aanwezige dieren in de gelegenheid zijn om te

vluchten.

5.7 Vissen

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten vissen in (de omgeving van) het plangebied bekend.

Resultaten veldbezoek

Er zijn enkele sloten binnen het plangebied en in de omgeving zijn enkele plassen water aanwezig. De sloten binnen het plangebied vormen geen optimaal biotoop voor beschermde vissoorten zoals de grote modderkruiper. Aanvullend zijn geen waarnemingen van grote modderkruiper in de ruime omgeving bekend. Het voorkomen van de grote modderkruiper binnen het plangebied kan daarom uitgesloten worden.

Effectbespreking en vervolgstappen

Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen in het plangebied. Deze worden ook niet verwacht aan de hand van verspreiding en biotoop. Er worden geen effecten op beschermde soorten vissen verwacht.

Er zijn voor beschermde vissen geen vervolgstappen benodigd.

5.8 Ongewervelden

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden in (de omgeving van) het plangebied bekend.

Resultaten veldbezoek

Er zijn in de wijde omgeving geen waarnemingen bekend van streng beschermde soorten ongewervelden. Ook zijn de sloten binnen het plangebied niet geschikt voor platte schijfhoren.

Effectbespreking en vervolgstappen

Er worden geen beschermde soorten ongewervelden binnen het plangebied verwacht. Effecten worden daarmee ook niet verwacht.

Er zijn voor ongewervelden geen vervolgstappen benodigd.

5.9 Samenvatting

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de beschermde soorten waarmee op de planlocatie rekening moet worden gehouden. Dit is gebaseerd op bestaande gegevens en het veldbezoek.

Tabel 6: Beschermde soorten die binnen de planlocatie worden verwacht op basis van bestaande gegevens en het veldbezoek.

Soortgroep	Soorten	Categorie Wnb
Vogels	Broedvogels algemeen	V
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Roek (in directe omgeving)	V
Grondgebonden zoogdieren	Onder andere egel, haas en veldmuis	Andere*
	Wezel, hermelijn, bunzing (mogelijk verblijfplaatsen), eekhoorn en das (leefgebied)	Andere
Vleermuizen	o.a. Gewone dwergvleermuis (mogelijk essentiële vliegroutes)	H
Reptielen	Hazelworm	Andere
Amfibieën	Heikikker, poelkikker en rugstreeppad	H
	Algemene soorten zoals bruine kikker en gewone pad	Andere*

Legenda categorie Wet natuurbesche

ring (Wnb): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), V = vogels (artikel 3.1 Wnb), Andere = andere soorten beschermd volgens WNB (artikel 3.10 Wnb). Andere= soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.*

Uit de volgende soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten:

- Planten
- Vissen
- Ongewervelden

6 Conclusies

In onderstaande paragrafen worden de conclusies en aanbevelingen uit de quickscan besproken.

6.1 Beschermd gebieden

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oefelter Meent bevindt zich op een afstand van ongeveer 4,3 kilometer afstand. Gezien de aard van de werkzaamheden, de ligging van het plangebied en de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen nodig voor Natura 2000-gebieden.

Natuurnetwerk Nederland

Er vindt op twee plekken ruimtebeslag plaats op NNN gebied van de provincie Noord-Brabant. De eerste plek met ruimtebeslag is gelegen tussen de Spiekweg en de Hapsedijk. Het ruimtebeslag bedraagt ca. 260 m². De tweede plek is in de buurt van de Sassekamp direct naast de A73. Het ruimtebeslag bedraagt ca. 350m². Het tijdelijke ruimtebeslag bij de Sassekamp is ook onderdeel van een ecologische verbindingszone.

Vervolgstappen

Indien het ruimtebeslag op het NNN een permanente aard heeft (zoals het kappen van bomen) dient contact opgenomen te worden met de provincie Noord-Brabant over compensatie. Indien de tijdelijke aantasting weer volledig kan worden hersteld, is er geen sprake van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken.

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met externe werking van het project op omliggend NNN gebied. Om de mogelijke effecten tijdens de werkzaamheden op voorhand te voorkomen kunnen bij realisatie onderstaande maatregelen worden getroffen:

- Bij realisatie dient verstoring van het nabijgelegen NNN-gebied te worden voorkomen door gebruikmaking van geluidarme werkmethoden en door te werken buiten het gevoelige broedseizoen;
- Bij realisatie dient verstoring van het nabijgelegen NNN-gebied te worden voorkomen door gebruikmaking van gerichte werkverlichting welke niet uitstraalt in het NNN-gebied.

Ontheffing Wet natuurbescherming

Door Tennet TSO is een Gedragscode opgesteld die goed is gekeurd door de minister van EZ. Deze Gedragscode is een van te voren goedgekeurde werkwijze voor veelvoorkomende werkzaamheden die door Tennet TSO worden uitgevoerd. Wanneer aan deze Gedragscode wordt gehouden is een ontheffing voor de Wet natuurbescherming niet nodig. Echter is de gedragscode geschreven op basis van de Flora- en faunawet en niet op basis van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat de gedragscode alsnog gebruikt kan worden, maar nog niet van toepassing is voor soorten die geen beschermde status onder de Flora- en faunawet hadden, maar wel onder de Wet natuurbescherming.

Aanvullend onderzoek

Om de effecten van de werkzaamheden op de aanwezige flora en fauna te bepalen dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Aanvullend onderzoek naar de volgende soorten of soortgroepen is benodigd:

- Grondgebonden zoogdieren (wezel, hermelijn, bunzing) in de houtwallen
- Vleermuizen: indien potentiële essentiële vliegroutes worden aangetast door kap van bomen (zie figuur 11)
- Hazelworm: indien houtwallen worden geraakt (zie figuur 14)
- Amfibieën (heikikker, poelkikker en rugstreeppad): indien water wordt gedempt

Maatregelen

Aan de hand van het aanvullend onderzoek kan bepaald worden welke maatregelen uit de gedragscode van Tennet TSO genomen moeten worden. Deze maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

In ieder geval gelden de volgende maatregelen:

- “Werkzaamheden worden in beginsel gepland in een groen gemarkeerde periode (zie natuurkalender in figuur 10). In die situatie zijn er geen aanvullende voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet, tenzij er jaarrond beschermde nesten voorkomen.
Werkzaamheden kunnen eveneens worden uitgevoerd in de oranje gemarkeerde periode als na vooronderzoek is gebleken dat zich geen broedende vogels op of rond het werkterrein bevinden.
Werkzaamheden worden in beginsel niet uitgevoerd tijdens de rood gemarkeerde periode en uitsluitend als na vooronderzoek is gebleken dat zich geen broedende vogels op of rond het werkterrein bevinden.
Aangetroffen broedende vogels, hun nesten en eieren dienen altijd te worden ontzien, ook buiten de genoemde broedperiode.”
- “Als uit het vooronderzoek is gebleken dat de directe omgeving van de hoogspanningsmasten door vleermuizen worden gebruikt, worden de werkzaamheden in beginsel geheel bij daglicht uitgevoerd, om verstoring van vleermuizen te voorkomen. Als er zwaarwegende redenen zijn om 's nachts of in de schemering te werken, dan dient de lichtbron te worden voorzien van een afschermende kap. Deze kap dient te voorkomen dat het licht uitstraalt naar de omgeving en daarmee verstoring van het leefgebied van vleermuizen veroorzaakt. Deze maatregel is niet nodig gedurende maanden november t/m februari, als de vleermuizen zich in rust in hun winterverblijven bevinden.”

Aanvullend op de maatregelen uit de Gedragscode dienen tevens de volgende maatregelen genomen te worden:

- Om effecten op algemeen beschermde soorten kleine grondgebonden zoogdieren zoveel mogelijk te beperken dienen de werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant uit te worden uitgevoerd zodat aanwezige dieren de kans krijgen te vluchten. Dit valt onder de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming).
- Er dient ter hoogte van de roekenkolonie buiten het broedseizoen te worden gewerkt. Omdat roekenkolonies ook buiten het broedseizoen worden gebruikt als verblijfplaats, dient de locatie van de kolonie ook buiten het broedseizoen zoveel mogelijk te worden ontzien.
- De open ontgraving dient afgezet te worden zodat eventueel voorbijkomende dassen (of andere dieren) niet in de ontgraving terecht komen.

Mogelijk dat naar aanleiding van het aanvullende onderzoek nog aanvullende maatregelen nodig zijn.

Bijlage I Wet en regelgeving

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Wet natuurbescherming (WNB)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet. Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden gaan naar de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van EZ bevoegd gezag blijft. Dit betreft onder andere de aanleg, uitbreiding en, voor zover van toepassing, inrichting, alsmede wijziging, gebruik, beheer en onderhoud van hoofdwegen en hoofdvaarwegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Tracéwet en hoofdspoorwegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Spoorwegwet.

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning ‘aan te haken’ bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet.

Gebiedsbescherming

Ten aanzien van de gebiedsbescherming van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn er geen grote wijzigingen in de nieuwe Wet natuurbescherming. Wel komt de aanwijzing van Beschermd Natuurmonumenten te vervallen, evenals de doelstellingen die al geformuleerd zijn voor bestaande Beschermd Natuurmonumenten.

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wet natuurbescherming. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingsdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van EZ.

Voortoets en Passende beoordeling

Bij plannen in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een ‘passende beoordeling’. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt

verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de “ADC-criteria”.

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Zorgplicht

Binnen de kaders van de Wet natuurbescherming is de Zorgplichtbepaling (artikel 1.11) van toepassing. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor de natuurwaarden van het gebied, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken.

Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS)

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) welke per 1 juli 2015 van kracht is geworden, is onveranderd opgenomen in het Besluit natuurbescherming. Stikstofdepositie vormde jarenlang een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstofdepositie een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de, voor stikstof gevoelige, natuur in die gebieden. Het PAS beoogt een oplossing te bieden voor dit probleem. Het doel is het beschermen en ontwikkelen van kwetsbare, voor stikstof gevoelige natuur, terwijl tegelijkertijd economische ontwikkelingen mogelijk blijven. Het programma bevat hiertoe maatregelen die leiden tot een afname van stikstofdepositie (bronmaatregelen) en maatregelen die leiden tot een versterking van de natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden (herstelmaatregelen). Het PAS is, inclusief de depositieruimte die binnen het programma beschikbaar is, in zijn geheel passend beoordeeld. De gebiedsanalyses, die onderdeel uitmaken van het programma, vormen de onderbouwing van de passende beoordeling op gebiedsniveau.

Voor vergunningaanvragen en verlening wordt gebruik gemaakt van het rekeninstrument AERIUS. De depositieruimte is alle ruimte die beschikbaar is voor economische ontwikkelingen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten en handelingen die niet toestemmingsplichtig zijn en projecten waarvoor wel een vergunning vereist is. De eerste categorie bestaat uit autonome ontwikkelingen, zoals toename van bevolking of wegverkeer, en uit projecten die tussen 0,05 en 1 mol per hectare per jaar stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied veroorzaken. Voor deze laatste groep bestaat een meldingsplicht. De tweede categorie activiteiten valt uiteen in prioritaire projecten (segment 1) en overige projecten en handelingen (segment 2). Prioritaire projecten zijn door het Rijk of de provincies aangemerkt als projecten van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang. De verdeling van de depositieruimte over de vier delen is een bestuurlijke keuze van Rijk en provincies.

Soortbescherming

Ten aanzien van beschermde soorten vervalt ten opzichte van de Flora- en faunawet voor een aantal soorten de bescherming, terwijl er ook ‘nieuwe soorten’ op de soortenlijsten zijn opgenomen. De Wet natuurbescherming maakt onderscheid tussen:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 Wnb);
- 3) ‘andere soorten’ (artikel 3.10 Wnb).

Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de verbodsbepalingen. Deze aanvraag wordt getoetst op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: ‘in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid’;
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Wet natuurbescherming geldt dat het voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 mogelijk is om bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5. Het bij ruimtelijke ontwikkelingen ook voor deze soorten kunnen werken met een goedgekeurde gedragscode is een belangrijk verschil met de Flora- en faunawet (geldig tot en met 31 december 2016).

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming bij overtreding van de verbodsbepalingen een vergunning worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: ‘in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 Wnb)

De categorie ‘andere soorten’ bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10:

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie ‘andere soorten’ van de Wet natuurbescherming bij overtreding van de verbodsbepalingen een vergunning worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h ‘in het algemeen belang’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Algemeen vrijgestelde soorten

Voor soorten van de categorie ‘andere soorten’ (bijlage A en B van de wettekst) kan een vrijstellingsregeling gelden, die per provincie anders kan worden ingestoken. De meeste provincies en het ministerie van EZ hebben ‘tabel 1 soorten’ van de oude Flora- en faunawet opnieuw vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit zijn 19 soorten zoogdieren en 5 soorten amfibieën.

Bovengenoemde soorten zijn bij ruimtelijke projecten algemeen vrijgesteld van vergunningplicht. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat een ieder nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen.

Beleid provincies

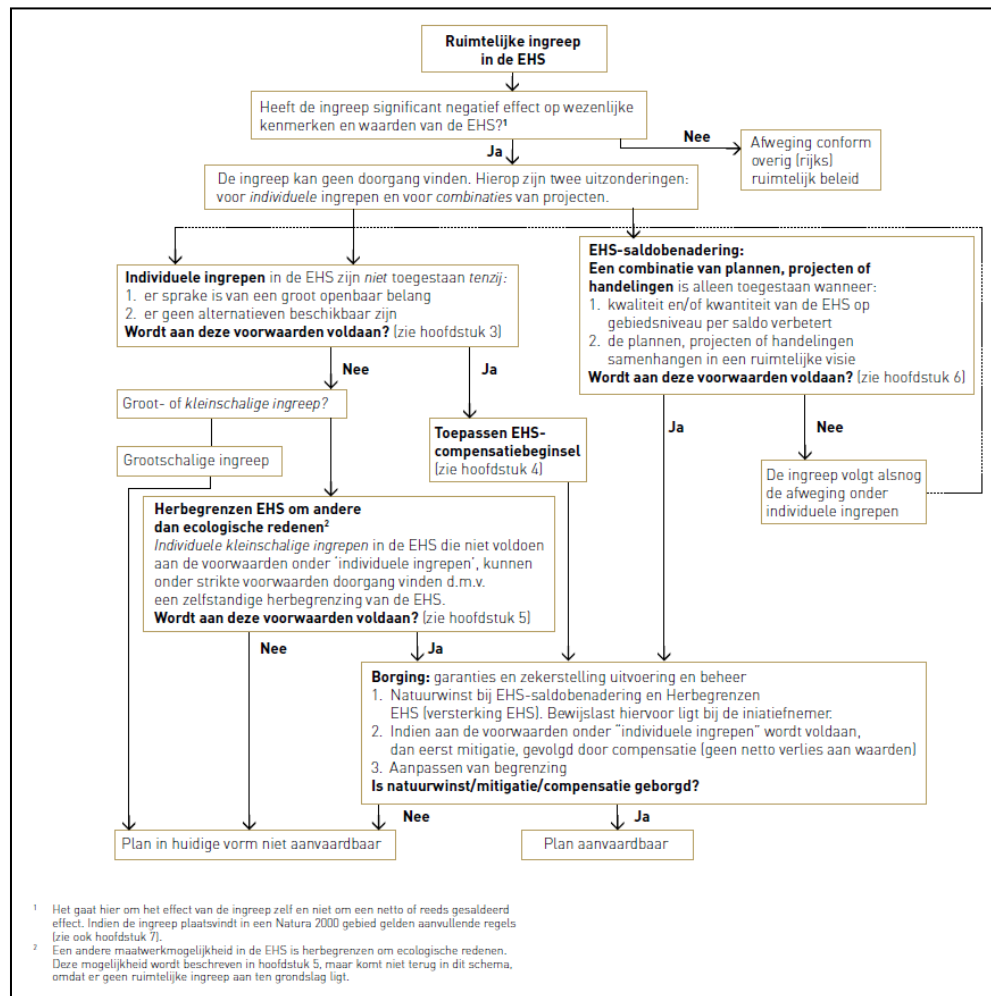
Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk (de voormalige Ecologische Hoofdstructuur) van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De rijksoverheid heeft de bruto begrenzing van het NNN vastgesteld, de provincies zijn bevoegd om dit netto te begrenzen. De SVIR vervangt verschillende rijksbeleidsstukken zoals de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit. De juridische borging van de nationale ruimtelijke belangen die in de SVIR worden aangewezen vindt plaats via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Via het Barro werkt het rijksbeleid door naar de ruimtelijke verordeningen van de provincies. Het NNN is de opvolger van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) sinds de afsluiting van het Natuurpact tussen Rijk en de provincies.

Nee-tenzij principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent het NNN. Hieronder staat het beslisschema uit de brochure “Spelregels EHS” [ministeries LNV en VROM en de provincies] weergegeven.

Figuur 1: Stroomschema ruimtelijke ingrepen in de EHS (tegenwoordig het NNN)

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Colofon

Opdrachtgever Tennet TSO BV

Uitgave Movares Nederland B.V.

Divisie Ruimte, Mobiliteit en Infra
Afdeling Planontwikkeling en Bouwprocessen: Omgeving en Conditionering

Daalseplein 100
3511SX Utrecht

Telefoon 06 - 12836831

Ondertekenaar Dolf van der Gaag
Adviseur Ecologie

Projectnummer RA131587

Kenmerk B85-DGA-KA-1800004

© 2018, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.